

Zmiana jakości życia związana z przejściem na emeryturę

Agnieszka Bielińska - rozprawa doktorska

Promotor: prof. dr hab. n. med. Mikołaj Majkiewicz

Streszczenie

Celem pracy było określenie jakości życia emerytów oraz porównanie jej z dobrostanem osób w wieku produkcyjnym. Ponadto, w toku przeprowadzonych badań sprawdzono, jakie czynniki związane są z kształtowaniem jakości życia seniorów. Porównano również jakość życia i depresyjność seniorów uczęszczających na zajęcia Uniwersytetu Trzeciego Wieku z emerytami nie podejmującymi tej formy aktywności.

Badanie zostało przeprowadzone w okresie od lutego do maja 2017 r. w Bydgoszczy wśród mieszkańców miasta powyżej 50. roku życia, obojga płci. Do analiz zakwalifikowano 448 badanych. Wśród respondentów wyróżniono dwie podstawowe grupy: emeryci (288) oraz osoby aktywne zawodowo (160). Badania opierały się na metodzie sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem techniki ankietowej: kwestionariusz dla osoby przed emeryturą, kwestionariusz dla osoby na emeryturze – opracowania własne, skala WHOQOL–BREF w adaptacji L. Wołowickiej i K. Jaracz, Geriatryczna Skala Depresji – wersja skrócona. Wyniki zostały opracowane przy pomocy metod statystycznych najczęściej stosowanych w naukach o zdrowiu. Zaproponowano również analizę przy wykorzystaniu dwuwymiarowych map otrzymanych za pomocą metody obliczeniowej *analizy korespondencji*.

W toku przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż ogólna jakość życia emerytów nie różni się od jakości życia pracowników. Emeryci uzyskali natomiast niższe wyniki w dziedzinach fizycznej i społecznej. Wykazano związek pomiędzy rodzajem pracy i zajmowanym stanowiskiem a jakością życia, zarówno wśród osób aktywnych zawodowo, jak i będących na emeryturze. Stwierdzono, iż czynniki takie jak poziom wykształcenia, wiek, występowanie chorób przewlekłych i czas przebywania na emeryturze mają związek z jakością życia seniorów. Do czynników związanych z jakością życia na emeryturze zaliczono również posiadanie wystarczającej ilości pieniędzy na realizację planów i zamierzeń, a także zadowolenie z życia towarzyskiego

oraz relacji z dziećmi i wnukami. Nie wykazano natomiast związku pomiędzy płcią i stanem cywilnym a jakością życia emerytów.

Jak wynika z przeprowadzonych badań, emeryci biorący udział w zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku charakteryzują się wyższą jakością życia i mniejszą depresyjnością niż seniorzy niezrzeszeni w tego typu placówkach. Jednak nie można zapomnieć, że zajęcia na UTW wybierają seniorzy o wysokim statusie społeczno-ekonomicznym, co ma związek z uzyskanym wynikiem.

Słowa kluczowe: jakość życia, emerytura, starzenie się

Changes in Quality of Life Following the Retirement Transition

Summary

The aim of this work was to determine the quality of life of pensioners and compare it with the well-being of working-age people. In the course of the research, it was checked which factors are related to shaping the quality of life of seniors. The quality of life and depressiveness of seniors attending and not attending classes at U3A were compared.

The survey was conducted from February to May 2017 in Bydgoszcz among persons over 50 years of age, both sexes. 448 respondents were qualified for the analysis. Among the respondents two basic groups were distinguished: pensioners (288) and professionally active people (160). Analysis involved questionnaire technique. The WHOQOL-BREF scale, Geriatric Depression Scale - short version and the own questionnaires (for retired persons and professionally active people) were used. The results were developed using the statistical methods most commonly used in health sciences. The results were also presented using two-dimensional maps obtained using the computational method *Correspondence Analysis*.

In the course of the analysis it was found that the general quality of life of pensioners does not differ from the quality of life of employees. Retirees achieved lower scores in the physical and social fields. A relationship was found between the type of work as well as occupation and the quality of life, among both professionally active and retired people. It was found that factors such as level of education, age, occurrence of chronic diseases and length of retirement are related to the quality of life of seniors. However, there was no correlation between gender and marital status and the quality of life of pensioners. Factors related to the quality of life of pensioners are also: having enough money to implement plans and intentions, satisfaction with social life and relationships with children and grandchildren.

Retired people taking part in the activities of University of the Third Age have higher quality of life and less depressive symptoms than seniors who are not affiliated with such institutions. However, one cannot forget that classes at U3A are chosen by seniors with the high socio-economic status, which is connected with the obtained result.

Keywords: quality of life, retirement, aging.